

Initiatiefvoorstel: Herijking en harmonisatie kwijtscheldingsbeleid gemeentelijke belastingen Oude IJsselstreek 2017

Samenvatting

Als een belastingplichtige niet in staat is een belastingaanslag te voldoen, kan hiervoor kwijtschelding worden aangevraagd. Ten aanzien van het verlenen van kwijtschelding geldt dat de beleidsvrijheid beperkt is, omdat het rijksbeleid ten aanzien van rijksbelastingen leidend is. Een lokale overheid kan slechts eigen beleid ontwikkelen indien het rijksbeleid hiertoe de mogelijkheid biedt. Die ruimte was beperkt tot de keuze van de normbedragen van de kosten van bestaan. De Gemeentewet en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 geven meer ruimte aan gemeenten om eigen beleidskeuzes te maken die ertoe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend. De PvdA stelt voor de regeling kwijtschelding met ingang van 2017 te verruimen.

1. Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen gemeente Oude IJsselstreek vast te stellen;
2. Dit voorstel daartoe voor te leggen aan de commissies AFE/MO voor advies aan de raad

Inleiding

Bestaande beleidskeuzes kwijtschelding zijn:

1. Voor bepaalde belastingen wel, geen of in beperkte mate kwijtschelding toestaan (art. 255 Gemeentewet).
2. De normkosten van bestaan (kwijtscheldingsnorm) op 100% van de bijstandsnorm (art. 255 Gemeentewet/Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen).

Aanvullend toegestane beleidskeuzes zijn:

3. Vaststellen hogere kwijtscheldingsnorm voor belastingschuldigen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt (art. 255 Gemeentewet/Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen).
4. Kosten kinderopvang als bijzondere uitgaven in aanmerking nemen (art. 28 Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990).
5. Kwijtschelding privé-belastingsschulden voor ondernemers op grond van dezelfde systematiek als voor particulieren (art. 28 Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990).

Invulling geven aan deze beleidskeuzes (het wel of niet verruimen) is aan de gemeenteraad voorbehouden. Vervolgens is het mogelijk om uitvoeringsregels (beleid, hoe wordt in de uitvoering met deze dossiers omgegaan) door het college vast te laten stellen.

Motivering

Met dit voorstel wordt bereikt dat het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente binnen de wettelijke mogelijkheden wordt verruimd. In de gemeente Oude IJsselstreek wordt, conform de door de raad vastgestelde verordeningen kwijtschelding verleend voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Voor de bepaling van de normkosten wordt thans uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm.

Voorgesteld wordt om de beleidskeuzes vanaf 2017 als volgt vast te stellen:

1. Kwijtschelding wordt alleen verleend voor de belastingsoorten waarbij de raad in de belastingverordeningen die mogelijkheid heeft benoemd.
2. De normkosten van bestaan (kwijtscheldingsnorm) voor belastingschuldigen tot de pensioengerechtigde leeftijd vast te stellen op 100% van de bijstandsnorm als bedoeld in artikel 16 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De normkosten van bestaan (kwijtscheldingsnorm) voor belastingschuldigen vanaf de pensioengerechtigde leeftijd maximaal te verruimen naar 100% van de netto AOW-norm.
3. Noodzakelijke kosten voor kinderopvang in aanmerking nemen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit.
4. Kwijtschelding voor ondernemers (voor zover het heffingen in de privésfeer betreffen) mogelijk te maken.

Toelichting

Genoemde beleidskeuzes zijn in de wet- en regelgeving opgenomen (Gemeentewet, Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen en Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990). Wanneer over deze beleidskeuzes geen besluit door de raad wordt genomen betekent dit dat er geen verruimd kwijtscheldingsbeleid wordt toegepast.

Bestaande beleidskeuzes

1. De raad formaliseert jaarlijks in de raad van december - via vaststelling van de belastingverordeningen voor het komende jaar, voor welke belastingsoorten kwijtschelding wordt verleend. In de Oude IJsselstreek betreft dit de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit omvat een brede doelgroep. Eenieder die in een huis woont (huurder of eigenaar van een woning) kan in aanmerking komen voor kwijtschelding.
2. De normkosten van bestaan (kwijtscheldingsnorm) is bepaald op 100% van de op belastingschuldige van toepassing zijnde bijstandsnorm. Wanneer een belastingschuldige over onvoldoende betalingscapaciteit en onvoldoende vermogen beschikt, worden deze belastingsoorten volledig kwijtgescholden. Ten aanzien van de kwijtscheldingsnorm wordt de maximale verruiming van 100% van de bijstandsnorm in aanmerking genomen. Het is geen verplichting om te verruimen. Vrijwel iedere gemeente en waterschap hebben in het verleden tot deze verruiming besloten.

Nieuwe beleidskeuzes

Hogere kwijtscheldingsnorm vanaf pensioengerechtigde leeftijd

De WWB-normen worden door het besluit van het kabinet "afbouw dubbele heffingskorting" ieder jaar afgebouwd (Wet van 15 december 2011, houdende geleidelijke afbouw van de dubbele heffingskorting in het referentieminimumloon tot een keer de algemene heffingskorting met uitzondering van het referentieminimumloon voor de Algemene Ouderdomswet, Stb. 2011, 648).

Het doel van dit besluit is om werken meer lonend te maken ten opzichte van een bijstandsuitkering (een stimuleringsmaatregel). In voornoemd besluit wordt de AOW-norm ontzien. Iemand die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, behoeft immers niet met een financiële prikkel gestimuleerd te worden om uit een uitkeringssituatie te geraken. Het gevolg hiervan is dat de AOW-norm op hetzelfde niveau blijft (hier wordt de dubbele heffingskorting niet afgebouwd), waardoor er een steeds groter verschil ontstaat tussen het nettotoinkomen van een belastingschuldige die alleen AOW heeft en de kwijtscheldingsnorm voor deze belastingschuldige (deze is immers gebaseerd op de WWB-norm).

Gemeenten en waterschappen hebben de mogelijkheid gekregen om het uit elkaar groeien van deze normen voor belastingschuldigen vanaf de pensioengerechtigde leeftijd tegen te gaan. Op dit moment zijn de verschillen tussen de kwijtscheldingsnorm en de AOW-norm gering. Dit verschil wordt echter ieder jaar groter. Wanneer besloten wordt om op grond van de in artikel 1a van de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke- en waterschapsbelasting opgenomen mogelijkheid, aan te sluiten bij de "netto AOW-norm" en niet bij de bijstandsnorm, voorkomt de gemeente dat AOW-ers zonder aanvullend pensioen op termijn niet meer in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Het toepassen van deze beleidskeuze leidt niet tot het verlenen van meer kwijtschelding aan deze doelgroep ten opzichte van de huidige situatie. Door het kwijtscheldingsbeleid aan te passen zorgt de gemeente ervoor dat de kwijtscheldingsnorm voor belastingschuldigen vanaf de pensioengerechtigde leeftijd niet naar beneden wordt bijgesteld, maar op hetzelfde niveau blijft.

Noodzakelijke kosten voor kinderopvang in aanmerking nemen als uitgaven.

De maatregelen van het kabinet zijn erop gericht om ook alleenstaande ouders met jonge kinderen te stimuleren om aan de arbeidsmarkt deel te nemen. Hierdoor zijn strengere eisen gesteld aan ontheffing van sollicitatie- en arbeidsverplichting voor alleenstaande ouders met jonge kinderen in de WWB. Om voor deze categorie armoedeval te voorkomen, is voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen de mogelijkheid geschapen om de kosten van kinderopvang in aanmerking te nemen in de berekening van de betalingscapaciteit onder voorwaarde dat de kinderopvang "noodzakelijk" is. Er kan bijvoorbeeld geen sprake zijn van een ouder die thuis zit en het kind op kan vangen. De alleenstaande ouder die werkt, gedeeltelijk werkt of studeert kan in aanmerking komen. Daarnaast ook de gezinnen waar beide ouders werken, beide ouders studeren of de één werkt en de ander studeert. De verwachting is evenwel dat vooral alleenstaande ouders baat bij de maatregel zouden kunnen hebben. Om deze te bekostigen is een bedrag van € 8 miljoen aan de algemene uitkering van het gemeentefonds toegevoegd. Voor de gemeente Oude IJsselstreek komt dit overeen met een bedrag vanop jaarbasis en dit bedrag wordt toegevoegd aan het

budget kwijtschelding belastingen.

Het is niet zo dat het totale bedrag aan kosten voor kinderopvang wordt gecompenseerd. Het gaat om de kosten die huishoudens voor kinderopvang moeten maken, na aftrek van ontvangen kinderopvangtoeslag of tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang door de gemeente of het Uvw. Ook zijn maximumbedragen aan de te maken kosten voor kinderopvang gesteld. Met andere woorden: de voor rekening van belastingschuldige blijvende (reële) kosten worden bij de berekening van de betalingscapaciteit als "bijzondere uitgaven" aangemerkt.

Deze beleidskeuze sluit aan bij het standpunt van het kabinet dat werken, ten opzichte van een bijstandsuitkering, moet lonen. Voornoemde mogelijkheid is opgenomen in artikel 28, derde lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Deze beleidskeuze leidt niet tot een lagere opbrengst van de gemeentelijke belastingen omdat de kwijtschelding wordt gecompenseerd via de bijdrage vanuit het gemeentefonds.

Kwijtschelding voor ondernemers (voor zover het heffingen in de privésfeer betreffen) mogelijk te maken

Ondernemers kunnen geen kwijtschelding krijgen van rijksbelastingen. Met betrekking tot belastingen, geheven door lagere overheden, bestaat de mogelijkheid om ook kwijtschelding voor ondernemers mogelijk te maken, mits het verzoek om kwijtschelding betrekking heeft op de belastingheffing in de privésfeer. In de praktijk betekent dit dat eventuele kwijtschelding voor een ondernemer betrekking heeft op aanslagen betreffende een woning die door een ondernemer als privépersoon wordt bewoond. De regeling om kwijtschelding voor ondernemers mogelijk te maken, is opgenomen in artikel 28, eerste lid, onder b, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

Deze beleidskeuze heeft naar verwachting beperkte financiële consequenties. Er zijn geen harde cijfers beschikbaar maar uit navraag bij GBKZ blijkt dat het om zeer geringe aantallen gaat.

Effecten van herziening beleid

Door het toepassen van een ruimere kwijtscheldingsnorm voor pensioengerechtigden, het in aanmerking nemen van de (netto) uitgaven voor noodzakelijke kinderopvang en door kwijtschelding voor ondernemers voor belastingheffing in de privésfeer mogelijk te maken, wordt invulling gegeven aan het door het kabinet ingezette minimabeleid

De financiële gevolgen van deze ruimere invulling van het kwijtscheldingsbeleid zijn naar verwachting beperkt. Geen invulling geven aan deze verruimingsmogelijkheden zou tot gevolg hebben dat de minima niet tegemoet worden gekomen en er ten opzichte van eerdere jaren (op termijn) minder kwijtschelding zal worden verleend. De gemeenteraad stelt het beleid van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen vast. Voorgesteld wordt om deze beleidskeuzes met ingang van 2017 in werking te laten treden.

FINANCIEN

In de begroting 2017 is een bedrag opgenomen van € 100.000,- voor kwijtschelding afvalstoffenheffing en € 150.000,- voor kwijtschelding rioolheffing. De budgettaire

consequenties van aanpassing van de regeling zijn naar verwachting beperkt.

Juridisch Kader

Gemeentewet, Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke belastingen en
Uitvoeringsregeling Invorderingswet